

# БУРЯДАЙ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

№ 224 (13232)

1970 оной сентябриин 23, среда

Сэн мүнгэн

## КПСС-эй XXIV съездын хүндэтгэл

### Коммунистнуудай жэшээгээр

Энэ жэлдэ байгаалин удирлай хэды хүсэр хүндэ байгааше наань, «Коммунизм» колхозой таряшад болон механизаторнууд шониисе тарягаа үндэрөөр ургуулжа шадаа. Мунөө тус колхозой үргэн ехэ таряалангай талмай дээр ургаса хурялга түлэг дунда ябажа байна.

Хүтэлэй арын таряалад 7 комбайнай агрегатуд хүдэлнэ. Бригадын гэгшүүдэр хөөрэдэхэ...

— 7 комбайнаа хоёр бүлэг болгожо таллаад, таряа хурялгад табыади. Тэрэ бүлэгүүдэе коммунистууд В. Д. Цыренжапов, А. Б. Гончиков гэгшэд ударидаа. Хура бороотой энэ сэгтэ наратай дулаахан үдэрэй нэгшэ минута алтанай сэнгэй байна. Тиймэ тула бригадыннай механизаторнууд машина техникээ чашые зогсолтогүйгөөр хүдэлгэ...

хые ордондо, — гэжэ бригадир Нима Чимитов Дандаров хөөрөнэ.

— Сентябриин 13-да бүхэлү удэр зогсолтогүй ябаади. Бүхэндөө бөрөө орожо, таряашнай норогхоёо. Агахамьс хүдэлжэ байхын арагуй, үдэр үнгэрхэ бүри таряан хороно ха юм. Бригадиртайгаа зүбшөөд, нойтоньш наань хурялаха ахилжэ хэмди. Үгтөөнөө нойтон талхаа дахад муну байгаа. Тээ үдэ болоходо нахилжа, хурялагманай ялала дайн ябаа, — гээд бүлэгые ударидаа Александр Гончиков хэмээнэ.

Ниггэе ордосотой ажалайнга ашаар тус бригадынхид гектар бүриһөө дунда зэргээр 9—10 центнер хадажа, 2200 центнер таряа хурялаха тусөөнөө 3 манган центнерээр уугууэ.

Энэ үдэр бидэ Хаягтын тракт зүбшан нэмжнэн үргэн ехэ полудо таряа хурялаха ябаан Хурачын механизаторнууд хүрөөди. Энэхэ газарын шулуунтай. Комбайнернууд тарягаа доогуур сабшажа зохые ордондо хын хажуугаар, ехэл болгоомжотой баргаланээр комбайнаа жолодоно.

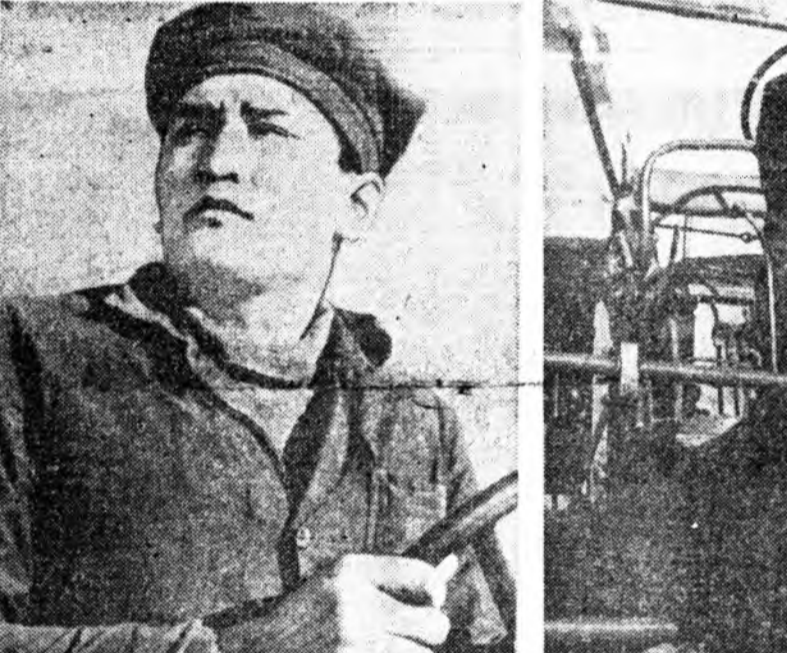
— Нарилгагуйдэ аргагүй, Заахамь алдаа наа, шулуу мургажа, комбайннайгаа шулуунууды гэмтээхэн. Хайран сагшин алагдал, — гэжэ хоёрдохи бүлэгые ударидаа Владимир Цыренжапов манда хөөрөбэ.

Бүлэгүүдэй ударидагид коммунистууд Владимир Цыренжапов, Александр Гончиков гэгшэдэй жэшээгээр бригадын комбайнернууд үндэр бүтээсэйгөөр ажаллана. Жэшэнь, комбайнер Бадмацырен Бальжиров 140 гектарһаа 1323 центнер таряа хуряалан байна. Мун Н. Нимаев, О. Тумутог гэгшэд таряанһээ дүтүүгүй найнаар ажаллана.

Ургаса таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хурялаха абахын тулуу гансааше комбайнернууд баша, бүхэ механизаторнууд ахан шалаалараа ордондо. Таряа хуряалгын эхилһинһээ хойшо орооно зөөлгөд ажаллан коммунит шөфөр Дугар Гомбоев ордосотой талбайгайгаар хүдэлнэ. Мун энэ орооно зөөлгө Улаан-Удын АПГ-ий шөфөр Анатолий Трофимович Петровый эршэтэй ажал тэмдэглэбэр.

Байгаалин удирлай хэды наад түбэг таташые наань, коммунист нүхэр Нима Чимитов Дандаровый бригадынхид тарягаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хурялаха, КПСС-эй XXIV съездые наратай солотойгөөр угтахын тулуу шармайхай.

А. НАГАЛСАЕВ.  
Улаан-Удын аймаг.



Улаан-Удын аймагай «Коммунизм» колхозой таряшад болон механизаторнууд энэ жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэринэ эмхитэй найнаар үнгэржэ байна. Механизаторнууд дунда дэлгэрхэн мурьсөөндө комбайнернууд Александр Бальжинимасвич Гончиков, Бадмацырен Бальжирович Бальжиров, Владимир Дашинимасвич Цыренжапов гэгшэд эрхичлэжэ ябана. Эдэнэр хуряалгын үедэ халаанайнгаа длабарине үлүүлэн дүүргэдэг юм.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Б. Гончиков (зүүн гарһаа), Б. Б. Бальжиров, В. Д. Цыренжапов. АВТОРАЙ фото.

### УДЭР БУРИ ЭРШЭДЭНЭ

Мунөө жал Хэжэнгын совхоздо таряанга ургаса ялала найн. Совхозой таряалан дээрэ хүсэтэ моторнуудай хүчинөөн үдэрше, бүнишые замханагүй. Эдэ үдэрнуудтэ совхозой хоёрдохи отделеинин тоог дээрэ 11 манган центнерһээ дэмна таряан ороо. Таряане дэри тургэн сөөрлөөд, хатагаад, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда ябуулана. Энэхэ таряшад болон механизаторнууд 20 манган центнер таряа хурялаха абахар хараалаханд.

Гүрэндэ таряа тушаалга үдэр ерэхэ бүри эршэдэжэ, үргэдэжэ байна. Мунөө совхоз гүрэндөө 3250 центнер орооно орууланхай.

Энэхэ комбайнуудта, тоог дээрэ таряа сөөрлөөдөд хүдэлдэг Бурядай хүдөө ажыхын институтай студентнэр совхозой ажалшадта ехэ тула хүргэнэ.

П. УГРЮМОВ.

### Мурьсөөнэй манлайда

Эхэ ордондо баян таряанай дээжэ ехээр тушааха гэжэн мурьсөөн аймагай ажыхнуудай дунда үдэр үнгэрхэ тума үргэдэжэ байнхай. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, аймаг бүхүдөө гүрэндэ таряа тушааха тусөөнөө 130 процент дүүргэжэ гэхэ үгэ, али хараалагдаһан түсөөнөө гадуур хорбод мянган центнер таряа тушаагаад байна. Гүрэндэ таряа тушаалгаар аймагай «Родина» колхозой таряшад ехэ амжалтатэй: Эдэнэр түсөөнөө аяар 180 процентдэ хүргэһэн байна.

Тус ажыхын комбайнернуудай дунда Михаил Иванович Тимофеев үндэр бүтээсэтэ ажаллаараа шалгаржа ябана. Тэрэ таряа хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо мурьсөөндэ түрүүлжэ ябадаг байһан. Мунөө түрүү комбайнер 500 гектар дээрһээ таряа хуряагаад байна. Мун энэ ажыхын комбайнер И. Ф. Жарников 400 гектар таряа хаданхай, мурьсөөнэй хоёрдохи хуурида.

Бусад ажыхнуудай дундаа Ехэ-Нугын совхозой комбайнер Федор Рыжков аймаг соогоо сууруулжа ябана. Урдандаа — 1967 — 1968 онуудта республика дотор дэлгэрхэн «Алтан хоолоо» гэгэн социалист мурьсөөндэ хоёр удаа эрхмиллэн Федор Рыжков мунөө 600 гектарай таряа хаданхай, аймагай таряашад дунда дэлгэрхэн мурьсөөнэй манлайда ябана шуу.

А. СУРМАЧ.  
Хяагта.

# БАЯН ХЭШЭГТЭ НАМАР

ЗУРАГЛАЛ

зэлэ татан ябаан комбайнуудые хөлөөн харахад хүрөөтэйше, баярхаларые байба. Эдэ механизаторнуудай ордолгөөр нима үндэр баян таряан ургаа. Эдэнэй хүсөөр баян таряан хуряагдана гэжэ нахаадаа, омогорхонгуй байхын арагай.

**Б ШУУРЭЙ АЙМАГАЙ «Победа»** колхозой суута комбайнер Степан Дмитриевич Пашков энэ жэлэй хуряалгын хүдэлмэринэ тургэнөөр, эрхын шаңтаргайгаар дүүргэжэ гэжэ республицынгаа бүхэ комбайнернуудые уриалан байна. Энэ уриааше «Дружба» колхозой комбайнернууд, механизаторнуудые халуунаар дамжаад, улам эршэтэйгээр ажаллана.

Мунөө энэхэ үнийнэй дүй дүршэлтэй комбайнер Цэдэ Бадмацыренович Чулутовтой хөөрэдэхэдэнай ингэжэ хэлэбэ:

— Бидшэ энэ мурьсөөндэ оролсонхойди. Хуряалгала тургэнөөр дүүргэжэ гэжэ бүхэ хүсөөрөө ордондойди. Би халаан соо 13 гектар таряа хуряаха нормотой наа, 20—25 гектар хүрэтэр хуряанади. Үгтөөнөө эртэ гараад, бүниш хоёр час болотор ябагдана. Загуунаа сэхээр татаха гэжэ ордодогойди. Энэ тэндэ хулхон гаргаа наа, тэдгээ удаан тойрожо, нилээд ехэ сагаа бараха ушартай болодог. Тонн, түлшшэе ехэ галдагдажа. Таряанай дунда, захадан гадаһа шаахад ялала сэхээр загун татагдажа.

Комбайнер Цэдэ Чулутовый хойшоноо һүүл даруулан үшөө нэгэ комбайн добуунай саннааа гаража ерэбэ. Тэрэнэй жолоодо нэгэ эхэнэр һуунхай. Энэмэй Бадмасу Дашинимасовна Абдуева байба.

— Бидэ сугтаа хүдэлдэг нүхэртээ хорин үдэр соо 300 гектар таряа хурялаха үлэжэ абаа нэмди. Тэрэнээ дүүргэжэ байнади, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

— Мунөө хэды гектар болоод байна? — 2000 гектар хуряагдаа. Ургаса найн аад, хуряахад хүндэшгэ байна. Шиниссээ дүүргэдэ, обөбстө орохойди.

Обөбснэй 250 гектар юм. Комбайн бүхэнэй таби-табин гектар хүрэхэ болоно. Теэд биднэр энээнһээ үдүүе хуряаха наһаатайди.

— Мунин сугтаа хүдэлдэг комбайнер Тимофей Миханов бэрхэ, үнийн механизатор. Тэрэнэй туһалагшан гээшөө.

— Механизаторлар олон жэл хүдэлнэ гүт?

— Орооно комбайн даагадшые хүдэлнэ наа хамаагүй хэлбэртэй аша. Теэд забаргалаһан бэрхэтэйшгэ болохо юм гү даа. Мунөө үбэлдөө күрсала ябаад үзэхэ наһаатай.

Биднэй хөөрөдөөнөөр байтар үдэн эдээн сэхэ поли дээрэ хүрэхэ ерэбэ. Энэ үдэн комбайнууд зогсоогдонгой. Комбайнер орооно гү, али тэрэнэй туһалагшан һуугаад хурялажа саашан үргэлжэлүүнэ. Таряалангай дундуур орооно тээгэдэ табиуулжа ябаан жолоошон Норбо Очирович Дылково гэгшэ.

— Видэ Маа нотагай дүрбэдэхэ отделеинһээ орооно тарла шөрөөди. Турбан трактор долоон комбайнда хубаажа табигданхай юм. Уршынбди даа.

**К** ОЛХОЗОН дундот механизатор бултадаа нимэл бүтээсэтэй, нимэл найнаар хүдэлжэ байна. Үдэр бүхэндэ дунда зэргээр 600—700 гектар таряан хуряагдана. Энэиние хайшан гээд туйлаһаа? Ажалтай эмхидхэл найнаар табигданхай. Комбайнернууд ямар газарта хурялаха уридалшан мэдээд байдаг. Отделеин бүхэндэ тусгаар автомашинатай, залсынотой часттай механизатор, дүй дүршэлтэй механизаторнууд таряалан дээгүр ябажа, комбайнэй юумшын тэрэ дэри забаад үгэнэ. Энэинэй ашаар комбайнууд дүүрэн хүсөөндэ хүдэлнэ. Тингээ үдэр бүри 9—10 манган центнер орооно сонигдожа, тоог дээрэ орожо байдаг. Эды шэнээн таряа гугангуйгөөр, тургэнөөр сөөрлөөжэ, ялгажа, хатажа абахын туладаа колхозой правлени болон партийнай организаци бэлэдхэлэй баһал ехэ хүдэлмэри хинэ. Тоогууд дээгүрхи хүдэлмэри бүримүнэн оньһожоруулагданхай.

Дунда-Хэрэтын полевой стан. — Энэиние таряа хуряалгын зүрхэн гэхэдэ болохо. Отделеин дагша Очир Нихожиев сэг үргэлжэ энээ байдаг. Тэрэнэй уулзажа хөөрөдөөди.

— Манай Дунда-Хэрэтын отделеин түсөөнэй ёһоор 15 манган центнер таряа суглуулжа аад, мунөө арба мянгааше абаад байна. Энэ жэлдэ 6500 центнерһөө гүрэндэ тушааха байнади. Тэрэ түсөөнөө дүүргэдэ, үшөө 3—4 манган центнер орооно тушааха аргатай болонхойди. Таряа сөөрлөөжэ, хатааха томо машина тодогдонхой. Энэмэй часай хорин центнер орооно сөөрлөөжэ, хатагаад гаргана. Энэмэй хүсөөр тарягаа нэгшэе гугангуйгөөр абажа байнади. Энэ машинда гурба-дүрбэн хүн хүдэлдэг. Манай отделеиндэ үдэрэй 700—800 центнер таряан гүрэндэ тушаагдажа байдаг. Машины байгаа наань, мянгадшые центнер тушааха аргатайди. Гүрэндэ тушаагдахаар үшөө 3000 центнер орооно бэлэн болгондой, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Эндэ гүрэндэ орооно таряа тушаахынгаа хажуугаар ерэхэ жэлэй ургасын үрһэн хүрэнгэ хаагдана. 3000 центнерэй ороно 2500 гаран центнер үрһэн хаагдажа, шалгагдажа бэлэн болонхой.

Харгыннай таряанай, ногоон зеленкын, халаагдаһан намарай наарай дундуур гүйнэ. Огторгойн одо мундтэй үнгэ булзагдажа байһан юумэндэ, дундот комбайнуудай зуугаад автомашина, тракторнуудай гэрэлүүд һүниин таряалан дээгүр ялгалалдаа гээ тээшэнэ.

— Мунөө колхознай 22 манган центнер таряа худалдаад, түсөөнөө дүүргэхээ байна. Тингээ үшөө 8000 центнер намсэжэ худалдаха зорилготойди, — гэжэ нүхэр Ючунгов хэлэнэ.

Ц. Д. ДАМБАЕВ  
Бэшүүрэй аймаг.





